

Врз основа на член 26 став (3) од Законот за јавна внатрешна финансиска контрола („Службен весник на Република Македонија“ бр. 90/09 и 188/13), министерот за финансии објавува

МЕЃУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ИЗВРШУВАЊЕ НА ВНАТРЕШНАТА РЕВИЗИЈА („Службен весник на Република Македонија“ бр 113/14)

Атрибутивни стандарди

1000 - Цел, овластување и одговорност

Целта, овластувањето и одговорноста на активноста на внатрешната ревизија мора формално да бидат дефинирани во повелбата за внатрешна ревизија, согласно со Дефиницијата на внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора периодично да ја прегледува повелбата за внатрешна ревизија и да ја презентира пред повисокото раководство и одборот за одобрување.

Објаснување:

Повелбата за внатрешна ревизија е формален документ кој ги дефинира целта, овластувањето и одговорноста на внатрешната ревизија. Повелбата за внатрешна ревизија го утврдува местото на активноста на внатрешната ревизија во организацијата; дозволува право на пристап до податоци, лица и имот потребни за извршување на активноста и го дефинира обемот на активноста на внатрешната ревизија. Конечно одобрување на повелбата за внатрешна ревизија врши одборот.

1000.A1 - Карактерот на услугите за давање на уверување на организацијата мора да биде дефиниран во повелбата за внатрешна ревизија. Доколку уверувањата се даваат на страни надвор од организацијата, карактерот на овие уверувања мора исто така да биде дефиниран во повелбата.

1000.C1 - Карактерот на советодавните услуги мора да биде дефиниран во повелбата за внатрешна ревизија.

1010 – Прифаќање на Дефиницијата на внатрешната ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите во Повелбата за внатрешна ревизија

Обврската за примена на дефиницијата на внатрешната ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите мора да биде прифатена во повелбата за внатрешна ревизија. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија треба да разговара за Дефиницијата на внатрешната ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите со повисокото раководство и одборот.

1100 - Независност и објективност

Активноста на внатрешната ревизија мора да биде независна и внатрешните ревизори мора да бидат објективни при извршувањето на нивната работа.

Објаснување:

Независноста е ослободување од услови кои ја загрозуваат можноста активноста на внатрешната ревизија или раководителот на единицата за внатрешна ревизија да ја изврши обврската за внатрешна ревизија на независен начин. Со цел да се постигне потребен степен на независност при извршување на активноста на внатрешната ревизија, раководителот на единицата за внатрешна ревизија има непосреден и неограничен

пристап до повисокото раководство и одборот. Ова може да се постигне преку двојно известување. Загрозувањето на независноста мора да биде решено на ниво на поединечен ревизор, ниво на активности, функционално и организациско ниво.

Објективноста е независна ментална ситуација која овозможува внатрешните ревизори да ја извршуваат активноста на начин да веруваат во својата работа и да не прават компромис во врска со квалитетот .

Објективноста бара од внатрешните ревизори да не го потчинуваат нивното мислење за ревизорските прашања на други. Загрозувањето на објективноста мора да биде решено на ниво на поединечен ревизор, ангажман, функционално и на организациски нивоа.

1110 - Организациска независност

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да известува до ниво внатре во организацијата кое и овозможува на активноста на внатрешната ревизија да ги исполни своите обврски. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија најмалку еднаш годишно мора до одборот да ја потврди организациската независност на активноста на внатрешната ревизија.

Објаснување:

Организациска независност ефективно е остварена кога раководителот на единицата за внатрешна ревизија функционално известува до одборот. Примери за функционално известување до одборот вклучуваат одборот да:

- ја одобрува Повелбата за внатрешна ревизија;
- го одобрува планот за внатрешни ревизии, базиран на ризици;
- го одобрува буџетот на внатрешната ревизија и планот за користење на ресурси;
- добива извештаи од раководителот на единицата за внатрешна ревизија за извршувањето на активностите на внатрешната ревизија во однос на планот и други прашања;
- ги одобрува одлуките за назначување и менување на раководителот на единицата за внатрешна ревизија;
- ја одобрува висината на платата на раководителот на единицата за внатрешна ревизија; и
- се советува со раководството и со раководителот на единицата за внатрешна ревизија со цел да се утврди дали постои несоодветен опфат на внатрешната ревизија или ограничени ресурси.

1110. A1 - Активноста на внатрешната ревизија мора да биде ослободена од надворешни влијанија при одредување на опфатот на внатрешната ревизија, извршувањето на работата и објавувањето на резултатите.

1111 - Непосредна соработка со одборот

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора непосредно да комуницира и соработува со одборот.

1120 - Индивидуална објективност

Внатрешните ревизори мора да имаат непристрасен, независен пристап и да избегнуваат било каков конфликт на интереси.

Објаснување:

Конфликтот на интерес е состојба во која внатрешниот ревизор, кој е на одговорна позиција, има спротивставен професионален или личен интерес. Таквите спротивставени интереси можат да го отежнат независното извршување на обврските на ревизорот. Конфликтот на интереси постои дури и ако нема неетички или неприменливи резултати. Конфликтот на интереси може да создаде несоодветна слика која може да ја загрози довербата во внатрешните ревизори, работењето на внатрешната ревизија и самата професија. Конфликтот на интерес може да наштети на способноста на лицето објективно да ги изврши неговите/нејзините должности и обврски.

1130 - Нарушување на независноста или објективноста

Доколку независноста или објективноста е навистина или навидум намалена, деталите од намалувањето мора да бидат соопштени на соодветните страни. Начинот на соопштување ќе зависи од намалувањето.

Објаснување:

Намалувањето на организациската независност и индивидуалната објективност, меѓу другото, може да вклучи и личен конфликт на интерес, ограничувања на опфатот, ограничен пристап до податоци, вработените, имотот и ограничување на ресурсите, како на пример финансирањето.

Одредувањето на соодветни страни на кои мора да им се соопштат деталите од намалувањето на независноста или објективноста зависи од очекувањата од активноста на внатрешната ревизија и одговорностите на раководителот на единицата за внатрешна ревизија пред повисокото раководство и одборот, како што е опишано во повелбата за внатрешна ревизија, како и од карактерот на намалувањето.

1130.A1 - Внатрешните ревизори мора да се воздржат од проценување на специфичните работи за кои претходно биле одговорни. Се смета дека објективноста е намалена, доколку внатрешниот ревизор даде уверување за активност за која тој бил одговорен во текот на претходната година.

1130.A2 – Активностите поврзани со давање на уверување за функција за која бил одговорен раководителот на единицата за внатрешна ревизија, мора да бидат надгледувани од лица надвор од единицата за внатрешната ревизија.

1130.C1 - Внатрешните ревизори може да даваат советодавни услуги во врска со активностите за кои претходно биле одговорни.

1130.C2 - Ако внатрешните ревизори се соочуваат со можни нарушувања на независноста или објективноста во врска со предложените советодавни услуги, тоа мора да му го соопштат на клиентот пред да се прифати ангажманот.

1200 – Стручност и должно професионално внимание

Ангажманот мора да се извршува стручно и со должно професионално внимание.

1210 - Стручност

Внатрешните ревизори мора да имаат знаење, вештини и други квалификации потребни за извршување на нивните поодделни обврски. Единицата за внатрешна ревизија мора колективно да поседува или да стекне знаење, вештини и други квалификации потребни за извршување на своите обврски.

Објаснување:

Знаењето, вештината и другите квалификации е збирен поим кој се однесува на професионалната стручност која се бара од внатрешните ревизори со цел за ефективно извршување на нивните професионални обврски. Внатрешните ревизори се поттикнуваат да ја покажат својата стручност со добивање на соодветни професионални сертификати и квалификации, како што се сертификатот за овластен внатрешен ревизор (*Certified Internal Auditor – CIA*) и други сертификати издадени од Институтот за внатрешни ревизори и други соодветни професионални организации.

1210.A1 – Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да обезбеди стручни совети и помош доколку на внатрешните ревизори им недостасува знаење, вештини или други способности потребни за извршување на целокупната работа или дел од неа.

1210.A2 - Внатрешните ревизори мора да имаат доволно знаење за да го проценат ризикот од измама и начинот на кој тој ќе биде управуван од организацијата, но не се очекува од нив да ја имаат стручноста на лице чија примарна одговорност е откривање и истражување на измама.

1210.A3 - Внатрешните ревизори мора да имаат доволно знаење за клучните информационо - технолошки ризици и контроли и расположливите технолошко базирани ревизорски техники за извршување на својата работа. Меѓутоа, од сите внатрешни ревизори не се очекува да имаат стручно знаење како што има еден внатрешен ревизор чија примарна одговорност е ИТ ревизијата.

1210.C1 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да го одбие советодавниот ангажман или да обезбеди соодветни совети и помош доколку на внатрешните ревизори им недостасува знаење, вештини или други способности за извршување на целокупната работа или дел од неа.

1220 – Должно професионално внимание

Внатрешните ревизори мора својата работа да ја извршуваат со соодветно внимание и вештина кои се очекувани од совесен и компетентен внатрешен ревизор. Соодветната професионална грижа не подразбира безгрешност.

1220.A1 - Внатрешните ревизори мора да применуваат должно професионално внимание водејќи сметка за:

- Обемот на работа потребен за постигнување на целите на ангажманот;
- Релативната комплексност, материјалност или важност на прашањата за кои се применуваат процедурите за уверување;
- Соодветноста и ефективноста на раководењето, управувањето со ризик и контролните процеси;
- Можноста од значајни грешки, неправилности или неусогласеност; и
- Трошоците на уверувањето во однос на потенцијалните користи.

1220.A2 - При примената на долготното професионално внимание внатрешните ревизори мора да ја земат во предвид можноста од употреба на ревизија базирана на технологија и другите техники за анализа на податоци.

1220.A3 - Внатрешните ревизори мора да бидат внимателни за значајните ризици кои можат да го загорзат остварувањето на целите, работењето или ресурсите. Меѓутоа, постапката за давање на уверување сама по себе, дури и кога е извршувана со соодветна професионална грижа, не гарантира дека сите значајни ризици ќе бидат идентификувани.

1220.C1 - Внатрешните ревизори мора да применуваат соодветна професионална грижа за време на давањето на советодавните услуги, имајќи ги во предвид:

- Потребите и очекувањата на клиентите, вклучувајќи го карактерот, времетраењето и објавувањето на резултатите од извршената работа;
- Релативната комплексност и обемот на работа потребни да се постигнат целите на таа работа; и
- Трошоците на советодавните услуги во однос на потенцијалните користи.

1230 - Континуиран професионален развој

Внатрешните ревизори мора да го надградуваат своето знаење, вештини и други квалификации низ континуирано стручно усовршување.

1300 - Програма за уверување во квалитетот и подобрување

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да развие и одржува програма за уверување во квалитетот и подобрување која ги опфаќа сите аспекти на активноста на внатрешната ревизија.

Објаснување:

Програма за уверување во квалитетот и подобрување е дизајнирана да овозможи проценување на усогласеноста на активностите на внатрешната ревизија со Дефиницијата на внатрешна ревизија и Стандардите, како и процена дали внатрешните ревизори го применуваат Етичкиот кодекс. Таа програма, исто така, ја проценува и ефективностa и ефикасноста на работата на внатрешната ревизија и ги утврдува можностите за подобрување.

1310 - Барања на Програмата за уверување во квалитетот и подобрување

Програма за уверување во квалитетот и подобрување мора да вклучи внатрешни и надворешни процени.

1311 - Внатрешни процени

Внатрешните процени мора да вклучуваат:

- Постојано следење на извршувањето на активноста на внатрешната ревизија; и
- Периодични самопроцени или процени извршени од страна на други лица во рамки на организацијата, кои имаат доволно знаење за извршување на внатрешната ревизија.

Објаснување:

Постојаното следење е составен дел на секојдневниот надзор, преглед и мерење на активноста на внатрешната ревизија. Постојаното следење е содржано во секојдневните методи на работа и пракса кои се користат за извршување на активностите на внатрешната ревизија, а се користат и процеси, алатки и информации кои се сметаат за потребни при оценување на усогласеноста со Дефиницијата на внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите.

Периодичните процени се спроведуваат со цел да се оцени усогласеноста со Дефиницијата на внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите.

Доволното познавање на праксата за внатрешна ревизија бара најмалку разбирање на сите елементи од Меѓународната рамка за професионална пракса.

1312 - Надворешни процени

Надворешните процени мора да се вршат најмалку еднаш на пет години од страна на квалификуван, независен проценувач или тим за процена надвор од организацијата. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да разговара со одборот за:

- Формата и зачестеноста на надворешната процена и
- Квалификациите и независноста на надворешниот проценувач или тим за процена, вклучувајќи го и секој потенцијален конфликт на интерес.

Објаснување:

Надворешната процена може да биде во форма на целосна надворешна процена, или само- процена со независна надворешна валидација.

Квалификуван проценувач или тим за процена демонстрира способност во две области: професионална пракса за внатрешна ревизија и процес за надворешна процена. Способноста може да се демонстрира низ микс од искуство и теоретско учење. Искуство здобиено во организации со слична големина, сложеност, сектор или индустрија, и технички прашања е повредно од помалку релевантно искуство. Во случај на тим за процена, не е потребно сите членови на тимот да ги имаат сите способности; тимот како целина треба да е квалификуван. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија го користи своето професионално расудување кога проценува дали проценителот или тимот за процена демонстрира доволно способност за да биде квалификуван.

Независен проценувач или тим за процена значи дека нема ниту вистински ниту навидум конфликт на интерес, и дека не е дел од, или под контрола на организацијата на којашто и припаѓа единицата за внатрешна ревизија.

1320 - Известување за Програмата за уверување во квалитетот и подобрување

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да го извести повисокото раководство и одборот за резултатите од Програмата за уверување во квалитетот и подобрување.

Објаснување:

Формата, содржината и зачестеноста на соопштувањето на резултатите од Програмата за уверување во квалитетот и подобрување се утврдени преку расправа со повисокото раководство и одборот, а се земаат во предвид и одговорностите на внатрешната ревизија и раководителот на единицата за внатрешна ревизија, како што е содржано во Повелбата за внатрешна ревизија. Со цел да се прикаже усогласеност со Дефиницијата на внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите, резултатите од надворешните и периодичните внатрешни процени се соопштуваат по нивното завршување, а резултатите од постојаното следење се соопштуваат најмалку еднаш годишно. Резултатите ги опфаќаат процените кои ги дава проценувачот или тимот за процени, со почитување на степенот на усогласеност.

1321 - Користење на „ Усогласеност со Меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешна ревизија“

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија може да изјави дека активноста на внатрешната ревизија се извршува во согласност со Меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешна ревизија, само доколку резултатите од Програмата за уверување во квалитетот и подобрување ја поддржуваат оваа изјава.

Објаснување:

Единиците на внатрешната ревизија е усогласена со Стандардите кога ги остварува резултатите опишани во Дефиницијата за внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите. Резултатите од Програмата за уверување во квалитетот и подобрување вклучуваат резултати и од внатрешните и од надворешните процени. Сите активности на внатрешната ревизија ќе ги имаат резултатите од внатрешните процени. Службите за внатрешна ревизија коишто постојат најмалку 5 години, исто така ќе ги имаат и резултатите од надворешните процени.

1322 - Откривање на неусогласености

Кога неусогласеноста со Дефиницијата на внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите влијае на целокупното работење или на дел од работењето на внатрешната ревизија, раководителот на единицата за внатрешна ревизија тоа мора да го соопшти на повисокото раководство и одборот.

Стандарди за работа

2000 - Управување со активноста на внатрешната ревизија

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора ефективно да управува со активноста на внатрешната ревизија со цел да обезбеди уверување дека таа додава вредност на организацијата.

Објаснување:

Активноста на внатрешната ревизија е ефективно управувана кога:

- Резултатите од работата на внатрешната ревизија покажуваат дека се остварени целите и одговорностите вклучени во повелбата за внатрешна ревизија;
- Активноста на внатрешната ревизија е во согласност со Дефиницијата за внатрешна ревизија и Стандардите; и
- Лицата кои се дел од активноста на внатрешната ревизија постапуваат во согласност со Етичкиот кодекс и Стандардите.

Внатрешната ревизија додава вредност на организацијата (и заинтересираните страни) кога обезбедува објективно и релевантно уверување, и придонесува за ефективност и ефикасноста на раководењето, управувањето со ризици, и контролните процеси.

2010 - Планирање

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да изготви план врз основа на проценка на ризик, со цел да се утврдат приоритетите на активноста на внатрешната ревизија согласно целите на организацијата.

Објаснување:

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е одговорен за изготвување на план врз основа на ризици. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија ги зема предвид рамката за управување со ризици на организацијата, вклучително и нивото на апетитот за ризик воспоставен од раководството за различните активности или делови на организацијата. Доколку не постои таква рамка, раководителот на единицата за внатрешна ревизија го користи своето расудување за ризиците по консултација со врвното раководство и одборот со земање предвид на инпутот од врвното раководство и одборот. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да го прегледа и прилагоди планот, како што е тоа потребно, како одговор на промените во бизнисот, ризиците, операциите, програмите, системите и контролите на организацијата.

2010.A1 - Планот за работа на внатрешната ревизија мора да се базира на документирана проценка на ризикот која се прави најмалку еднаш годишно. Инпутот на врвното раководство и на одборот мора да биде земен предвид во овој процес.

2010.A2 - Раководителот на единицата за внатрешна мора да ги утврди и да ги земе предвид очекувањата на врвното раководство, одборот и останатите заинтересирани страни за мислењата и заклучоците на внатрешната ревизија.

2010.C1 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија треба да го разгледа прифаќањето на предложените консултантски услуги врз основа на можноста дека со давањето на консултантските услуги ќе се подобри управувањето со ризик, ќе се зголеми вредноста на организацијата и ќе се подобри нејзиното работење. Прифатените активности мора да се вклучат во планот.

2020 - Известување и одобрување

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да ги достави на повисокото раководство и одборот податоците за плановите за работа на внатрешната ревизија и потребните ресурси, вклучувајќи ги и значајните повремени промени во работењето, за разгледување и одобрување. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија исто така мора да известува за последиците од ограниченоста на ресурсите.

2030 - Управување со ресурси

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да обезбеди ресурсите на внатрешната ревизија да бидат соодветно, доволно и ефективно искористени за да се оствари одобрениот план.

Објаснување:

„Соодветни“ се однесува на комбинација на знаења, вештини и други способности потребни за извршување на планот. „Доволно“ се однесува на количеството на ресурсите потребни за остварување на планот. Ресурсите се ефективно употребени кога се искористени за оптимално остварување на одобрениот план.

2040 - Политики и процедури

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да воспостави политики и процедури за спроведување на активноста на внатрешна ревизија.

Објаснување:

Формата и содржината на политиките и процедурите зависи од големината и структурата на активноста на единицата за внатрешна ревизија, како и сложеноста на нејзината работа.

2050 - Координација

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија треба да разменува информации и да ги координира активностите со другите внатрешни и надворешни даватели на уверувања и консултантски услуги за соодветно да се покријат потребите од таквите услуги и да се минимизира дуплирањето на работите.

2060 - Известување до повисокото раководство и одборот

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора периодично да го известува повисокото раководство и одборот за целта, овластувањето, одговорноста и ефикасноста во работењето на внатрешната ревизија во споредба со планот. Известувањето, исто така, мора да ги вклучува значајните изложености на ризик, како и проблемите со контролите, вклучително ризиците од измами, проблемите со раководењето и други прашања кои се потребни или барани од повисокото раководство и одборот.

Објаснување:

Зачестеноста и содржината на известувањето се одредува преку дискусија со повисокото раководство и одборот и зависат од важноста на информациите кои треба да се соопштат и од итноста на поврзаните активности кои треба да ги преземе повисокото раководство или одборот.

2070 - Надворешни даватели на услуги и организациска одговорност за внатрешната ревизија

Кога надворешен давател на услуги спроведува внатрешна ревизија, истиот мора да биде свесен дека има одговорност за одржување на ефективна единица за внатрешна ревизија.

Објаснување:

Оваа одговорност се демонстрира преку Програмата за уверување во квалитетот и подобрување која ја проценува усогласеноста со Дефиницијата за внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и Стандардите.

2100 - Карактер на работата

Единицата за внатрешна ревизија мора да ги проценува и да придонесува кон подобрување на управувањето, управувањето со ризик и контролните процеси употребувајќи систематски и дисциплиниран пристап.

2110 – Раководење

Единицата за внатрешна ревизија мора да го процени и да даде применливи препораки за подобрување на процесот на раководење со организацијата при остварувањето на следниве цели:

- Промовирање на соодветна етика и вредности во рамки на организацијата;
- Обезбедување на ефективно организациско управување со работењето и одговорноста;
- Соопштување на информации за ризикот и контролата до соодветните делови во организацијата; и
- Координирање на активностите и соопштување информации помеѓу одборот, надворешните и внатрешните ревизори и раководството.

2110.A1 - Единицата за внатрешна ревизија мора да ги процени дизајнот, извршувањето и ефективноста на етички поврзаните цели, програмите и активностите на организацијата.

2110.A2 – Единицата за внатрешна ревизија мора да процени дали раководењето со информатичката технологија на организацијата ги поддржува организациските стратегии и цели.

2120 - Управување со ризик

Единицата за внатрешна ревизија мора да ја процени ефективноста и да придонесе за подобрувањето на процесите на управување со ризик.

Објаснување:

Утврдувањето дали процесите за управување со ризиците се ефективни претставува расудување кое резултира од процената на внатрешниот ревизор дека:

- организациските цели ја поддржуваат и се усогласени со мисијата на организацијата;
- значајните ризици се идентификувани и проценети;
- избрани се соодветни одговори за ризикот кои ги усогласуваат ризиците со апетитот за ризик на организацијата; и
- релевантните информации за ризиците се документираат и комуницират навремено низ организацијата, овозможувајќи им на вработените, раководството и одборот да ги извршуваат своите одговорности.

Внатрешната ревизија може да ги собира информациите кои ја поддржуваат оваа процена, во текот на повеќе ангажмани. Резултатите од тие ангажмани, кога ќе се погледнат заедно, обезбедуваат разбирање за процесите за управување со ризиците на организацијата, како и нивната ефективност.

Процесите за управување со ризиците се следат преку тековни активности на раководството, посебни проценки, или и двете заедно.

2120. A1 – Единицата за внатрешна ревизија мора да ја проценува изложеноста на ризик поврзана со управувањето, работењето и информациските системи на организацијата во однос на:

- остварувањето на стратешките цели на организацијата;
- веродостојноста и интегритетот на финансиските и оперативните информации;
- ефективноста и ефикасноста на работењето и програмите;
- заштитата на средствата и
- усогласеноста со законите, регулативите, политиките, процедурите и договорите.

2120.A2 – Единицата за внатрешна ревизија мора да ја процени потенцијалната можност за измами и начинот како организацијата управува со ризикот од измами.

2120.C1 - Во текот на извршувањето на консултантските услуги внатрешните ревизори мора да ги земат предвид ризиците конзистентни со целите на ангажманот и да бидат внимателни за постоењето на други значителни ризици.

2120.C2 - Внатрешните ревизори мора да го вградат знаењето за ризиците стекнато од консултантските услуги во нивната проценка на процесите на управување со ризик во организацијата.

2120.C3 - Кога му помагаат на раководството во воспоставување и подобрување на процесите за управување со ризик, внатрешните ревизори мора да се воздржат од преземање на било каква раководна одговорност и од фактичкото управување со ризиците.

2130 - Контрола

Единицата за внатрешна ревизија мора да и помага на организацијата во одржувањето на ефективни контроли со оценување на нивната ефективност и ефикасност и со постојано промовирање на подобрувања.

2130. A1 – Единицата за внатрешна ревизија мора да ја процени соодветноста и ефективноста на контролите за одговор на ризиците во рамки на раководењето, работењето и информациските системи во организацијата во однос на:

- остварувањето на стратешките цели на организацијата;
- веродостојноста и интегритетот на финансиските и оперативните информации;
- ефективноста и ефикасноста на работењето и програмите;
- безбедноста на средствата и
- усогласеноста со законите, регулативите, политиките, процедурите и договорите.

2130.C1 - Внатрешните ревизори мора да го вклучат знаењето за контролите добиено од советодавните ангажмани при процената на контролните процеси на организацијата.

2200 - Планирање на работата

Внатрешните ревизори мора да изготват и документираат план за секоја работа, во кој ќе бидат вклучени целите на таа работа, опфатот, роковите и распределбата на ресурсите.

2201 – Што треба да се вклучи во планирањето

При планирање на работата, внатрешните ревизори мора да го земат во предвид следното:

- целите на активноста која се прегледува и начинот на кој таа активност го контролира своето работење;
- значајните ризици за активноста, нејзините цели, ресурси и операции и средствата со кои потенцијалното влијание на ризикот се одржува на прифатливо ниво;
- соодветноста и ефективноста на раководењето, управувањето со ризиците и контролните ризици на активноста, споредени со релевантна рамка или модел; и
- можностите за значајните подобрувања на раководењето, управувањето со ризиците и контролните процеси на активноста.

2201.A1 - Кога се планира ангажирање на надворешни странки, внатрешните ревизори мора да воспостават писмено разбирање со истите, за целите, опфатот, соодветните одговорности и други очекувања, вклучително и ограничувања за дистрибуцијата на резултатите од ангажманот, и на пристапот до записите/документацијата од ангажманот.

2201.C1 - Внатрешните ревизори мора да воспостават разбирање со клиентите за советодавните ангажмани за целите, опфатот, соодветните одговорности и останатите очекувања на клиентите. За значајните ангажмани, ова разбирање мора да биде документирано.

2210 - Цели на ангажманот

За секој ангажман мора да бидат воспоставени цели.

2210.A1 - Внатрешните ревизори мора да извршат прелиминарна проценка на ризиците релевантни за активноста која се прегледува/ревидира. Целите на ангажманот мора да ги одразуваат резултатите од проценката.

2210.A2 – Внатрешните ревизори мора да ја земат предвид можноста за значителни грешки, измами, несогласеност и останати изложености на ризици кога ги утврдуваат целите на ангажманот.

2210.A3 - Потребни се соодветни критериуми за да се проценат раководењето, управувањето со ризици и контролите. Внатрешните ревизори мора да утврдат до кое ниво раководството и/или одборот воспоставиле соодветни критериуми со цел да се утврди дали целите се остварени. Доколку се соодветни, внатрешните ревизори мора да ги користат тие критериуми при нивната проценка. Доколку се несоодветни, внатрешните ревизори мора да соработуваат со раководството и/или одборот со цел да се развијат соодветни критериуми за проценка.

2210.C1 - Целите на консултантските ангажмани мора да ги вклучат процесите на раководење со организацијата, управување со ризиците и контролните процеси до нивото кое е договорено со клиентот.

2210.C2 - Советодавните ангажмани мора да бидат конзистентни со вредностите, стратегиите и целите на организацијата.

2220 - Опфат на ангажманот

Утврдениот опфат мора да биде доволен за да ги оствари целите на ангажманот.

2220.A1 - Опфатот на ангажманот мора да вклучи разгледување на релевантните системи, евиденции, вработени и имот, вклучувајќи ги и оние под контрола на трети страни.

2220.A2 - Доколку се појават значителни можности за советување, за време на ангажман на уверување, потребно е да се постигне специфично писмено разбирање за целите, опфатот, одговорностите и другите очекувања, додека за резултатите од советодавните ангажмани треба да се известува во согласност со стандардите за советување.

2220.C1 - При извршувањето на консултантските услуги, внатрешните ревизори мора да се осигурат дека опфатот на работата е доволен да се одговори на договорените цели. Ако внатрешните ревизори покажат сомневања во врска со опфатот за време на работата, за тоа треба да се разговара со клиентот за да се одлучи дали да се продолжи со ангажманот.

2220.C2 - За време на консултантските услуги, внатрешните ревизори мора да ги опфатат контролите конзистентни со целите на ангажманот, и да бидат внимателни за значителните контролни проблеми.

2230 - Алокација на ресурсите за ангажманот

Внатрешните ревизори мора да утврдат соодветни и доволни ресурси за остварување на целите на ангажманот, врз основа на процена на природата и сложеноста на секој ангажман, временските ограничувања и расположливите ресурси.

2240 – Работна програма за ангажманот

Внатрешните ревизори мора да изготват и документираат програми за работа за остварување на целите на ангажманот.

2240.A1 - Програмите за работа мора да вклучат процедури за утврдување, анализа, проценка и документирање на информациите за време на ангажманот. Работната програма мора да биде одобрена пред нејзиното спроведување, а сите нејзини прилагодувања навремено да бидат одобрени.

2240.C1 - Програмите за работа за консултантските услуги може да се разликуваат во формата и содржината, зависно од карактерот на ангажманот.

2300 - Извршување на ангажманот

Внатрешните ревизори мора да утврдуваат, анализираат, проценуваат и документираат доволно информации за постигнување на целите на ангажманот.

2310 - Утврдување на информации

Внатрешните ревизори мора да утврдат доволни, веродостојни, релевантни и корисни информации за да ги постигнат целите на ангажманот.

Објаснување:

Доволни информации се фактички, соодветни, и уверливи, така што разумно информирано лице би дошло до истите заклучоци како ревизорот. Веродостојни информации се најдобрите информации што може да се обезбедат преку користење на соодветни техники за време на ангажманот. Релевантни информации ги

поддржуваат наодите и препораките од ангажманот, и се конзистентни со целите на ангажманот. Корисни информации и помагаат на организацијата да ги оствари своите цели.

2320 - Анализа и проценка

Внатрешните ревизори мора заклучоците и резултатите од ангажманите да ги базираат на соодветни анализи и процени.

2330 - Документирање на информациите

Внатрешните ревизори мора да ги документираат релевантните информации за да ги поддржат заклучоците и резултатите од ангажманот.

2330.A1 – Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да го контролира пристапот до документацијата од ангажманот. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да добие одобрување од повисокото раководство и/или правната служба пред да издаде такви документи на располагање на надворешните страни.

2330.A2 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да постави услови за зачувување на документацијата од ангажманот, без разлика во кој медиум кој запис е зачуван. Овие услови за зачувување на документацијата мора да бидат во согласност со насоките на организацијата и сите позитивни законски или други барања.

2330.C1 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да изготви политики за заштита и чување на документацијата од советодавните ангажмани, како и со нивното давање на внатрешни и надворешни странки. Овие политики мора да бидат усогласени со насоките на организацијата, како и со релевантни законски или други барања.

2340 - Надзор на ангажманот

Ангажманите мора правилно да бидат надгледувани за да се обезбеди дека целите се постигнати, квалитетот е обезбеден и вработените се подобруваат.

Објаснување:

Обемот на потребниот надзор ќе зависи од способноста и искуството на внатрешните ревизори, како и од сложеноста на ангажманот. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е одговорен за надзорот на ангажманот, без разлика дали се извршува од или за единицата за внатрешна ревизија, но може да назначи соодветно искусен член од единицата за внатрешна ревизија за да го спроведе прегледот. Соодветни докази за надзорот се документираат и чуваат.

2400 - Известување за резултатите

Внатрешните ревизори мора да известат за резултатите од ангажманите.

2410 - Критериуми за известување

Известувањето мора да ги вклучи целите и опфатот на ангажманот, како и применливите заклучоци, препораки и акциони планови.

2410.A1 - Конечното известување за резултатите од ангажманот мораат, каде што тоа е соодветно, да го содржат мислењето и/или заклучоците на внатрешниот ревизор. Кога се издава, мислењето или заклучокот морат да ги земат предвид очекувањата на високото раководство, одборот, и останатите заинтересирани страни и мора да бидат поткрепени од доволни, веродостојни, релевантни и корисни информации.

Објаснување:

Мислењата на ниво на ангажман може да бидат рејтинзи, заклучоци или други описи на резултатите. Таков ангажман може да биде поврзан со контролите околу специфичен процес, ризик или деловна единица. Формулирањето на таквите мислења бара да се земат предвид резултатите од ангажманот и нивната важност.

2410.A2 - Внатрешните ревизори се охрабруваат да наведат задоволителни својства/ефекти при известувањето за резултатите од ангажманот.

2410.A3 - При доставување на резултатите од ангажманот до клиентите надвор од организацијата, известувањето мора да вклучи ограничувања во дистрибуцијата и користењето на тие резултати.

2410.C1 - Известувањето за напредокот и резултатите од консултантската работа ќе варира во формата и содржината во зависност од карактерот на ангажманот и потребите на клиентот.

2420 - Квалитет на известувањето

Известувањето мора да биде точно, објективно, јасно, концизно, конструктивно, комплетно и навремено.

Објаснување:

Точно известување е она кое нема грешки и нарушување и соодветствува на утврдените факти. Објективното известување е точно, независно и непристрасно, а резултат на тоа се точни и урамнотежени процени на сите важни факти и состојби. Јасно известување е она кое е лесно за разбирање, логично е, избегнува непотребен технички јазик и ги дава сите значајни и важни информации. Концизно известување е она кое е прецизно и со него се избегнуваат непотребни елаборации, пренатрупаност со детали, додатоци и премногу зборови. Конструктивното известување му помага на клиентот и организацијата и води кон подобрување онаму каде што е потребно. Комплетно известување е она на кое не му недостасува ништо важно за целната публика, а ги вклучува сите значајни и важни информации и набљудувања за да се поддржат препораките и заклучоците. Навремено известување е повољно и брзо и зависи од значењето на предметот, дозволувајќи му на раководството да преземе корективни мерки.

2421 - Грешки и пропусти

Доколку конечното известување содржи значајна грешка или пропуст, раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора на сите страни кои го примиле првобитното известување да им ја достави коригираната информација.

2430 - Употреба на изразот „Спроведено во согласност со Меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија“

Внатрешните ревизори можат да известат дека нивните ревизии се „спроведени во согласност со Меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија“, само ако резултатите од Програмата за уверување во квалитетот и подобрување го поддржуваат таквото тврдење.

2431 - Откривање на неусогласености на ангажманот

Кога неусогласеноста со Дефиницијата за внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и *Стандардите* влијае врз поодделна ревизија, при известувањето за резултатите мора да се наведе:

- Принципот или правилото на однесување од Етичкиот кодекс или Стандардот/Стандардите со кои не е постигната целосна усогласеност;
- Причината за неусогласеност; и
- Влијанието на неусогласеноста врз ангажманот и резултатите од ангажманот.

2440 - Доставување на резултатите

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да ги достави резултатите до соодветните страни.

Објаснување:

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е одговорен за прегледување и одобрување на конечните извештаи од ангажманот пред нивното издавање и одлучување до кого и како ќе бидат доставени. Кога раководителот на единицата за внатрешна ревизија ги делегира овие должности, тој или таа ја задржува одговорноста.

2440.A1 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е одговорен за известување за конечните резултати до страните кои може да уверат дека тие резултати ќе ги земат во предвид.

2440.A2 - Доколку не е поинаку наведено со законски, статутарни или регулаторни барања, пред да ги издаде резултатите на странки надвор од организацијата, раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора:

- да го процени потенцијалниот ризик за организацијата;
- да се консултира со повисокото раководство и/или соодветна правна служба; и
- да го контролира ширењето на информациите со ограничување на користењето на резултатите.

2440.C1 - Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е одговорен за известување на клиентите за конечните резултати од консултантските ангажмани.

2440.C2 - За време на извршувањето на консултантските ангажмани може да се идентификуваат проблеми поврзани со управувањето со организацијата, управувањето со ризикот и контролата. Доколку овие проблеми се значајни за организацијата, за нив мора да се извести повисокото раководство и одборот.

2450 - Општи мислења

Кога се издава општо мислење, мора да се земат предвид очекувањата на високото раководство, одборот и другите засегнати страни и истото мора да биде поткрепено со доволни, веродостојни, релевантни и корисни информации.

Објаснување:

Со известувањето ќе се утврди:

- Опфатот, вклучително и временскиот период за кој се однесува мислењето;
- Ограничувања на опфатот;
- Земање предвид на сите поврзани проекти, вклучувајќи и потпирање на други даватели на уверување;
- Контролна рамка за ризиците или контролите, или пак други критериуми кои се користени како основа за општото мислење; и
- Општо мислење, расудување, или донесени заклучоци

Причините за неповолното севкупно мислење мора да бидат наведени.

2500 – Следење (мониторинг) на напредокот

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да воспостави и одржува систем за следење на спроведувањето на препораките за кои е известно раководството.

2500.A1 - Раководителот на единицата за внатрешна мора да воспостави процес за следење на спроведувањето на препораките, со цел следење и уверување дека активностите на раководството биле ефективно спроведени, или пак дека високото раководство го прифатило ризикот од преземање на активности.

2500.C1 – Единицата за внатрешна ревизија мора да го следи спроведувањето на препораките од советодавните ангажмани до опфатот договорен со клиентот.

2600 - Известување за прифаќање на ризиците

Кога раководителот на единицата за внатрешна ревизија ќе заклучи дека раководството прифатило ниво на ризик кој може да биде неприфатлив за организацијата, раководителот на единицата за внатрешна ревизија мора да дискутира за тој проблем со високото раководство. Доколку раководителот на единицата за внатрешна ревизија заклучи дека прашањето не е разрешено тој мора за тоа прашање да го извести одборот.

Објаснување:

Утврдувањето на ризиците прифатени од раководството можно е да се направи преку ангажман на уверување или ангажман на советување, преку следење на напредокот на спроведените активности од страна на раководството, како резултат на претходни ангажмани, или на друг начин. Разрешувањето на ризиците не е одговорност на раководителот на единицата за внатрешна ревизија.

Речник

Ангажман

Специфична внатрешноревизорска задача или активност на преглед, како на пример внатрешна ревизија, преглед на самопроцена на контролите, истражување за измами или советување. Ангажманот може да вклучува повеќе задачи или активности дизајнирани за остварување на специфичен сет на поврзани цели.

Апетит за ризик

Нивото на ризик кое организацијата е подготвена да го прифати.

Раководител на единицата за внатрешна ревизија

Раководителот на единицата за внатрешна ревизија е лицето одговорно за ефективно раководење со единицата за внатрешна ревизија, во согласност со Повелбата за внатрешна ревизија и Дефиницијата за внатрешна ревизија, Етичкиот кодекс и *Стандардите*. Раководителот на единицата за внатрешна ревизија или други кои известуваат до раководителот на единицата за внатрешна ревизија ќе имаат соодветни професионални сертификати и квалификации. Специфичниот назив на работното место раководител на единицата за внатрешна ревизија може да варира низ организациите.

Додавање на вредност

Внатрешната ревизија додава вредност на организацијата (и на засегнатите страни) кога обезбедува објективно и релевантно уверување и придонесува за ефективност и ефикасноста на раководењето, управувањето со ризиците и контролните процеси.

Значајност

Релативната важност на одредена работа во контекстот во кој се разгледува, вклучително квантитативни и квалитативни фактори, како магнитуда, природа, ефект, релевантност и влијание. Професионалното расудување им помага на внатрешните ревизори при процена на значајноста на работите во рамките на контекстот на релевантните цели.

Измама

Кој било незаконски акт кој се карактеризира со мамење, прикривање или злоупотреба на доверба. Овие акти не зависат од закана за насилство или физичка сила. Измамите се спроведуваат од страни и организации за да се здобијат со пари, имот или услуги, за избегнување на плаќање или загуба на услуги; или за да обезбедат лични или деловни предности.

ИТ-контроли

Контроли што поддржуваат управување и раководење со бизнисот и што обезбедуваат општи и технички контроли врз ИТ-инфраструктурите како апликации, информации, инфраструктура и луѓе.

Етички кодекс

Етичкиот кодекс на Институтот на внатрешни ревизори (IIA) содржи принципи релевантни за професијата и практикувањето на внатрешната ревизија, како и правила на однесување кои го опишуваат однесувањето кое се очекува од внатрешните ревизори. Етичкиот кодекс се применува и на внатрешните ревизори и на субјектите кои даваат услуги на внатрешна ревизија. Целта на Етичкиот кодекс е да промовира етичка култура во глобалната внатрешноревизорска професија.

Контрола

Која било активност преземена од раководството, одборот или други страни со цел да се подобри управувањето со ризици и да се зголеми веројатноста дека воспоставените цели ќе бидат остварени. Раководството го планира, организира и насочува извршувањето на доволно активности со цел да се обезбеди разумно уверување дека целите ќе бидат остварени.

Контролна средина

Ставот и активностите на одборот или раководството во врска со важноста на контролите во рамките на организацијата. Контролната средина обезбедува дисциплина и структура потребни за остварување на примарните цели на системот за внатрешна контрола. Контролната средина ги вклучува следниве елементи:

- Интегритет и етички вредности.
- Филозофијата на раководството и неговиот стил на работење.
- Организациска структура.
- Доделување на овластувања и одговорности.
- Политики и практики за човечки ресурси.
- Способноста на вработените.

Контролни процеси

Политиките, процедурите (и рачните и автоматизирани) и активностите кои се дел од контролната рамка, дизајнирани и извршувани со цел да обезбедат дека ризиците се одржуваат во рамките на нивото што организацијата е подготвена да го прифати.

Конфликт на интерес

Кој било однос кој не е, или наликува дека не е во најдобриот интерес на организацијата. Конфликт на интерес би ја намалил способноста на индивидуата да ги извршува своите должности и одговорности објективно.

Меѓународна рамка на професионални практики (IPPP)

Концептуалната рамка која ги организира важечките насоки промовирани од ИА. Важечките насоки се составени од две категории - (1) задолжителни и (2) силно препорачани.

Мислење од ангажманот

Рејтинг, заклучок и/или друг опис на резултатите од индивидуален внатрешноревизорски ангажман, кој се однесува на аспекти во рамките на целите и опфатот на ангажманот.

Мора

Стандардите го користат зборот „мора“ за да специфицираат безусловно барање.

Надворешен обезбедувач на уверување

Лице или фирма, надворешна од аспект на организацијата, кое/која има специјално знаење, вештина и искуство во одредена дисциплина.

Намалување (намалување на независност и објективност)

Намалување на организациската независност и индивидуалната објективност може да вклучи лични конфликти на интереси, ограничувања на опфат, ограничување на пристапот до записите, вработените и средствата, како и ограничување на средствата со кои работи внатрешната ревизија (финансирањето).

Независност

Ослободеност од услови кои се закануваат на способноста на службата за внатрешна ревизија да ги извршува своите одговорности на непристрасен начин.

Објективност

Непристрасен ментален став кој им дозволува на внатрешните ревизори да ги извршуваат ангажманите на таков начин на кој тие веруваат во резултатот од својата работа и на начин на кој не се правени никакви компромиси во врска со квалитетот на работата. Објективноста бара внатрешните ревизори да не го потчинуваат нивното расудување за ревизорски прашања на расудувањето на други луѓе.

Одбор

Највисокото ниво на раководно тело одговорно за раководење и/или надгледување на активностите и раководството на организацијата. Типично, ова вклучува независна група на директори (на пример: одбор на директори, надзорен одбор, или одбор на гувернери или управен одбор). Доколку не постои таква група, тогаш под „одбор“ може да се подразбере раководителот на организацијата. „Одбор“ може да се однесува на ревизорски комитет на кој раководното тело му делегирало одредени функции.

Општо мислење

Рејтингот, заклучокот, и/или друг опис на резултатите, кој се обезбедува од раководителот на единицата за внатрешна ревизија, а кој се однесува на широко ниво за раководењето, управувањето со ризиците, и/или контролни процеси на организацијата. Општо мислење е професионално расудување на раководителот на единицата за внатрешна ревизија врз основа на резултатите од повеќе индивидуални ангажмани и останати активности за специфичен временски интервал.

Раководење

Комбинација на процеси и структури спроведени од одборот за информирање, насочување, управување и следење на активностите на организацијата кон остварувањето на нејзините цели.

Раководење со информатички технологии

Се состои од лидерство, организациски структури и процеси кои обезбедуваат дека информациските технологии на организацијата ги поддржуваат стратегиите и целите на организацијата.

Ревизорски техники базирани на технологија

Која било автоматизирана ревизорска алатка, како на пример општ ревизорски софтвер, генератори на тест-податоци, компјутеризирани ревизорски програми, специјализирани ревизорски алатки, и компјутерски потпомогнати ревизорски техники.

Ризик

Веројатноста да се случи настан кој ќе има влијание врз остварувањето на целите. Ризикот се мери од аспект на веројатност и влијание (ефект).

Повелба

Повелбата за внатрешна ревизија е формален документ кој ја дефинира целта, овластувањето и одговорноста на внатрешната ревизија. Повелбата за внатрешна ревизија ја воспоставува позицијата на внатрешната ревизија во рамките на организацијата; овластува пристап до записите, вработените и физичките средства релевантни за спроведувањето на ангажманите; и го дефинира опфатот на активности на внатрешната ревизија.

Програма за работа на ангажманот

Документ кој ги наведува процедурите кои треба да се следат за време на ангажманот, а кои се дизајнирани за да се оствари планот за ангажманот.

Единица за внатрешна ревизија

Сектор, одделение, тим на консултанти или останати професионалци кои обезбедуваат независни, објективни услуги на уверување и советување дизајнирани да додадат вредност и да го подобрат работењето на организацијата. Единицата за внатрешна ревизија и помага на организацијата да ги оствари своите цели со помош на систематски, дисциплиниран пристап за проценка и подобрување на ефектите од раководењето, управувањето со ризиците и контролните процеси.

Советодавни услуги

Советодавни и поврзани услужни активности кон клиентот, чија природа и опфат се договорени со клиентот, се наменети да додадат вредност и да го подобрат организациското раководење, управување со ризици и контролни процеси, без внатрешниот ревизор да преземе раководна одговорност. Примерите вклучуваат совети, олеснување и обуки.

Соодветна контрола

Постои доколку раководството ја планирало и организирано (дизајнирало) на начин кој обезбедува разумно уверување дека организациските ризици се управуваат ефективно и дека организациските цели ќе бидат остварени ефикасно и економично.

Стандард

Професионална публикација издадена од Одборот за стандарди за внатрешна ревизија, која ги дава барањата за извршување на широк опфат на внатрешноревизорски услуги, како и за оценување на извршувањето на внатрешната ревизија.

Треба

Стандардите го користат зборот „треба“ каде што се очекува усогласеност, освен во случај кога при примената на професионално расудување, околностите оправдуваат девијација.

Управување со ризици

Процес на идентификација, проценка, управување и контролирање на потенцијални настани или ситуации со цел да се обезбеди разумно уверување во врска со остварувањето на целите на организацијата.

Услуги на уверување

Објективно испитување на доказите со цел да се обезбеди независна процена за раководењето, управувањето со ризиците и контролните процеси на организацијата. Примерите можат да ги вклучат финансиите, ефикасноста, усогласеноста, безбедноста на системите и длабинска анализа на работењето.

Усогласеност

Придржување кон политики, планови, процедури, закони, регулативи, договори или други барања.

Цели на ангажманот

Детална изјава изготвена од внатрешните ревизори која ги дефинира планираните остварувања од ангажманот.

Објавата на Меѓународните стандарди за професионално извршување на внатрешната ревизија („Службен весник на Република Македонија“ бр.136/10) престанува да важи.

Бр.15-25168/1
22.07.2014 година
Скопје

Зоран Ставрески, с.р.
Министер за финансии